

بسمه تعالی

الف - گزارش رسمی وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی برای اولین بار وجود ۲۶,۵۰۰,۰۰۰ نفر از جمعیت کشور در سال ۱۳۹۸ زیر خط فقر را اعلام نموده است. این وزارتخانه آمار سال ۱۳۹۹ را بدلیل عدم دسترسی به داده های هزینه و درآمد ارائه نکرده است ولی نرخ تورم ۴۸/۷ درصدی و کاهش پیوسته درآمد ملی سرانه و ازدست رفتن ۱/۵ میلیون شغل (بدلیل کرونا) و اعلام نرخ تورم ۶۷ درصدی خوراکی ها و آشامیدنی ها و ۸۳/۸ درصدی کالای بادوام حاکی از رشد جمعیت زیر فقر از ۳۲ درصد در سال ۱۳۹۸ به ۳۸ درصد در سال ۱۳۹۹ قابل محاسبه است. باین ترتیب در سال ۱۳۹۹ آمار جمعیتی زیر خط فقر کشور به ۳۲,۳۰۰,۰۰۰ نفر یعنی نزدیک به ۴ دهک را شامل می شود.

سیر نزولی درآمد سرانه در دهه ۱۳۹۰ از مشکلات فقیر شدن جامعه بوده و خانوارهای ایرانی در سال ۱۳۹۸ نسبت به ۱۳۹۰ حدود ۳۴٪ یا یک سوم درآمد سرانه خود را ازدست داده اند؛ بدین معنی که ایرانیان طی دهه ۱۳۹۰ بطور پیوسته با کاهش رفاه مواجه بوده اند.

ب - درآمدهای ارزی حاصل از صادرات نفت و گاز براساس گزارش بانک مرکزی و شرکت نفت بشرح جدول زیر:

۱۳۵۷ تا ۱۳۵۱	۱۲۳۱۹۷ میلیون دلار
۱۳۵۸ تا ۱۳۶۷	۱۹۹۱۹۹ میلیون دلار
۱۳۶۸ تا ۱۳۷۵	۱۲۶۹۵۰ میلیون دلار
۱۳۷۶ تا ۱۳۸۳	۱۷۳۲۴۰ میلیون دلار
۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱	۶۴۰۷۴۶ میلیون دلار
۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹	۳۶۳۴۸۵ میلیون دلار

جمع کل صادرات نفت و گاز در ۴۹ سال فوق ۱۶۲۶۸۱۷ میلیون دلار

نکته مهم: درآمد ۱۵۰۳/۶ میلیارد دلار منابع فوق در طول ۴۲ سال اخیر (دوران انقلاب) به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ فقط ۸۹ دلار در درآمد سرانه مردم تأثیر گذار بوده که یک فاجعه عظیم است. آمار این جدول حاکی از عدم ذخیره این درآمد و همچنین عدم سرمایه گذاری مولد بوده است و جالب است براساس آمار بانک مرکزی خروج سرمایه از کشور بترتیب:

در سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۱	۳۵/۳ میلیارد دلار
و در سالهای ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹	۶۳/۱ میلیارد دلار

و قطعاً در سالهای ماقبل ۱۳۹۰ این وضعیت ساری و جاری بوده است.

جهت اطلاع و مقایسه کل سرمایه گذاری خارجی جذب شده از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹، ۲۱/۲۷ میلیارد دلار اعلام شده که در مقایسه با درآمدهای فوق که توانائی بالقوه و بالفعل را برای سرمایه گذاری داشته ایم حاکی از عدم توجه مسئولین به این امر مهم بوده است.

از آنجا که همه معادن نفت و گاز و مس و آهن و روی و طلا و غیره ملی و از مصادیق انفال و متعلق به مردم است و حکومت امانتدار و منتخب مردم برای استفاده بهینه از سرمایه های هنگفت این معادن و ایجاد درآمد فزاینده هستند، امروز بجای ثروتمند کردن صاحبان این سرمایه با عملکرد خود ۴ دهک از جامعه را به زیر خط فقر و ۳ دهک دیگر را به فقر نسبی و ۳ دهک بالای درآمدی را از وضعیت مطلوب برخوردار کرده اند که ضمن گسترش بیعدالتی و شکاف وسیع طبقاتی، تبعات عدم امنیت اخلاقی و سقوط جامعه را فراهم کرده اند.

قطعاً مقصر آمریکا و جنگ و ... نیست چون در دو دهه اول انقلاب که ۸ سالش جنگ بود خط فقر مفهومی نداشت و سفره مردم تا نقاط کور جغرافیائی کشور تأمین می شد و صف هم نداشت.

این مسئولین در درگاه عدل الهی چه پاسخی خواهند داشت؟ طبعاً ذره ذره اجحاف به مردم را باید پاسخگو باشند. بهر حال این وضعیت شایسته این کشور ثروتمند نیست و شرم آورتر اینست که صاحبان صنایعی مثل فولاد، پتروشیمی، مس، سیمان و غیره با استفاده از سرمایه های مردم و استفاده از معادن و ذخایر معدنی و برق و گاز مجانی (زیر قیمت برق و گاز خانوار) و نیروی کار مفت و ارزان؛ کالایشان را به همین مردم گرانتر از قیمت C&F کالای مشابه خارجی می فروشند و سودهای کلانیشان را بین سهامداران تقسیم و مردم ناظر بر این بلبشوری هستند.

یک روزی در سال ۱۳۸۷ به غلط یا درست ۴۵۵۰۰۰ ریال یارانه که در آنروز ۴۵ دلار می شد به مردم پرداخت کردند؛ امروز این یارانه ۱/۸ دلار شده است و جایگزین ترمیم درآمد مردم هم وجود ندارد.

امروز مردم همه چیز را غیر از نان و برق و آب و گاز باید به نرخ بالاتر از دلار تهیه کنند ولی حقوق شان به ریال پرداخت می شود. و در تمامی مجلات اقتصادی و رسانه ها و سخنرانی ها، دولتمردان ادعای طلبکاری می کنند.

در این برهه از زمان که زنگ هشدار برای سفره خانوار که مستقیماً به سلامت و روان جامعه ارتباط دارد و هر روز شدیدتر می شود اشاره ای به چگونگی برخی خوراکی های اصلی در سفره مردم نموده و مشکلات ادامه این روند را متذکر می شوم.

زنگ هشدار برای سفره خانوار

تغییرات مصرف غذائی ایرانیان در دهه ۱۳۹۰ و کاهش مصرف سرانه در اقلام خوراکی شامل محصولات پروتئین و غلات و حبوبات هشدار دهنده است که حاکی از کوچک شدن سفره خانوار شده و میرود که سلامتی و بهداشت تغذیه را به چالش جدی بکشد.

حسب آمار مرکز آمار ایران ۳ اتفاق ویژه در این بخش افتاده است:

- ۱- کاهش ۲۰ درصدی هزینه واقعی خانوار شهری و ۳۱٪ هزینه واقعی خانوار روستائی
- ۲- کاهش سرانه مصرف:

- آبریان از ۴ کیلوگرم در سال ۱۳۹۰ به ۲ کیلوگرم در سال ۱۳۹۹ و با ۵۰٪ کاهش

- گوشت قرمز از ۱۳ کیلوگرم به ۷ کیلوگرم با ۴۶٪ کاهش

- قندوشکر از ۲۴ کیلوگرم به ۱۶ کیلوگرم با ۳۳٪ کاهش

- برنج از ۴۴ کیلوگرم به ۳۳ کیلوگرم با ۲۵٪ کاهش

- لبنیات از ۱۲۷ کیلوگرم به ۱۰۶ کیلوگرم با ۱۷٪ کاهش

۳- افزایش قیمت ها:

نان و غلات در تیرماه ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۵	۳ برابر	هر سال بطور میانگین ۶۰٪
گوشت قرمز و سفید در تیرماه ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۵	۴/۴ برابر	هرسال بطور میانگین ۸۸٪
ماهی در تیرماه ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۵	۴/۷ برابر	هرسال بطور میانگین ۹۴٪
شیر و لبنیات در تیرماه ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۵	۴/۱ برابر	هرسال بطور میانگین ۸۲٪
تخم مرغ در تیرماه ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۵	۴/۱ برابر	هرسال بطور میانگین ۸۲٪
گندم در تیرماه ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۵	۲۰ برابر	هرسال بطور میانگین ۴۰۰٪
حبوبات در تیرماه ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۵	بیش از ۵ برابر	هرسال بطور میانگین ۱۰۰٪

معمولاً دولت در طول این دهه اخیر توجهی به این موضوع نداشته و تأمین و توزیع و سبد غذائی و سلامت تغذیه به فراموشی سپرده شده است.

لذا اولین اولویت دولت سیزدهم باید ساماندهی به این ضرورت و رفع مشکلات آن است. وگرنه ضمن از دست رفتن سرمایه های مادی بخش تولید؛ بزرگترین سرمایه که سلامت جامعه است به خطر جدی مبتلا خواهد شد.

ما تقریباً در ۳ دهه اول انقلاب بویژه دو دهه اول که نه پولی داشتیم و نه ارز و مشکلات جنگ همه را یدک می کشیدیم عدالت در سفره غذائی مردم تا نقطه های کور جغرافیائی کشور امتداد یافت و در دهه های آخر هر روز وضع بدتر از دیروز شده است.

لذا باید چاره جویی گردد.

ارز و ریال را به اندازه کافی داده ایم ولی نتیجه عکس گرفته ایم.

** حسب گزارش فرمانده محترم نیروی انتظامی تهران در اخبار شبانگاه شبکه یک صدا و سیما؛ حاکی از دستگیری ۲۸۶ نفر اخلاص گر اقتصادی که با تأسیس شرکتهای صوری قریب ۹۴۵ میلیون دلار ارز ۴۲۰۰۰ ریالی برای واردات کالای اساسی دریافت کرده اند نشان از نابسامانی سیستم واردات کشور است درحالیکه تولید و تأمین کالای اساسی دارای انجمن ها و اتحادیه ها و تشکل های شناخته شده و باسابقه ۴۰ ساله است. چطور این پدیده های نوظهور اتفاق افتاده، باید متصدیان امر پاسخگو باشند.

امروز حدود ۸ میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰۰ ریالی به کالای اساسی شامل گندم، جو، ذرت، کنجاله، دانه های روغنی، روغن خام، گوشت وارداتی تنظیم بازار و ... تعلق می گیرد که تفاوت ریالی آن بین ۴۲۰۰۰ ریال و ۲۴۰۰۰۰ ریال ۱/۵۸۴/۰۰۰ میلیارد ریال است.

بطور قطع حدود ۲۵٪ از این ارز بدلائل مختلف و انحراف، نصیب رانت خواران و دلال ها و منفعت طلبان می شود که رقم بسیار درشتی است و قدرت این منفعت توانسته تا امروز تخصیص ۴۲۰۰۰ ریالی را بقوت خود پایدار نگهدارد؛ علیرغم اینکه مشکل بازار و عدم النفع سفره مردم را از مردم تا حاکمان بخوبی لمس و مشاهده می کنند، اما اقدام قابل ملاحظه ای را شاهد نیستیم و همچنان به این مسیر غلط ادامه می دهیم.

محاسبات زیر می تواند راهکار اصلاحی را تقویت نماید تا صحیح و معقول و منطقی تصمیم گرفته شود.

مفروضات:

(۱) ارز تخصیصی ترجیحی ۴۲۰۰۰ ریال و ارز نیمائی ۲۴۰۰۰۰ ریال

(۲) تفاوت ریالی ارز تخصیصی ۱۵۸۴۰۰۰ میلیارد ریال

(۳) بهای مصوب و بازار دام و طیور

الف- بهای جوجه یکروزه مرغ تخم گذار:	نرخ مصوب	۸۷۰۰۰ ریال
	نرخ بازار	۱۵۰۰۰۰ ریال تا ۱۷۰۰۰۰
ب- بهای جوجه یکروزه گوشتی:	نرخ مصوب	۴۲۰۰۰ ریال
	نرخ معامله در بازار	۶۰۰۰۰ ریال تا ۸۰۰۰۰۰ ریال در ماههای مختلف
ج- مرغ آماده طبخ:	نرخ مصوب	۲۴۹۰۰۰ ریال
	نرخ بازار خرده فروشی از	۳۳۰۰۰۰ ریال تا ۳۷۰۰۰۰ ریال
د- دان مرغ تخم گذار:	نرخ مصوب	۴۳۸۰۰ ریال
	خرید و فروش در بازار	۸۳۰۰۰ ریال

هـ- تخم مرغ بسته بندی:

نرخ مصوب	۱۴۵۰۰۰ ریال هر کیلوگرم
قیمت تمام شده تولیدکننده	۱۸۰۰۰۰ ریال
قیمت بازار	۲۴۰۰۰۰ ریال تا ۲۵۰۰۰۰ ریال

و- گوشت گوساله:

۱/۳۹۴/۳۱۸ ریال هر کیلو

ز- گوشت گوسفند شقه:

۱/۲۷۰/۰۰۰ ریال هر کیلو

و ۹۷۰/۰۰۰ ریال بدلیل کشتار دام بخاطر نبود علوفه

۴) مصرف سرانه:

۱۳۹۰ سال	امروز (سال ۱۴۰۰)
۱) مرغ	۲۶ تا ۲۸ کیلوگرم
۲) تخم مرغ	۲۴ کیلوگرم
۳) گوشت قرمز	۱۰ کیلوگرم
	۷-۸ کیلوگرم
۴) شیر و لبنیات	به نسبت ۷۰٪ گوساله و ۳۰٪ گوسفند و بز
	زیر ۱۰۰ کیلوگرم
۱۲۷ کیلوگرم	

قابل توجه و دقت:

((ارزش تخصیصی و تأمین نهاده ها براساس مصرف سرانه سال ۱۳۹۰ صورت می پذیرد ولی کاهش مصرف بدلیل گرانی و عدم قدرت خرید براساس آمار مرکز آمار ایران که مؤید کاهش مصرف ۲۰ درصدی است نشان از خلاء تأمین و مصرف است، این تفاوت کجا می رود و منافع آن را چه کسانی می برند))؟ معلوم نیست

۵) محاسبه قیمت محصولات دام و طیور براساس نرخ ارز ۲۴۰۰۰۰ ریالی و مبنای بهای C&F وارداتی بعلاوه ۲۵٪ هزینه حمل و توزیع و سود خرده فروشی:

الف- بهای فروش به مصرف کننده مرغ	(C&F ۱۷۹۹ دلار) تن
هر کیلوگرم	۵۴۰۰۰۰ ریال
ب- بهای فروش به مصرف کننده تخم مرغ	(C&F ۱۳۶۰/۵ دلار) تن
هر کیلوگرم	۴۰۸۱۵۰ ریال
ج- بهای فروش به مصرف کننده گوشت گوساله	(C&F ۴۰۴۸ دلار) تن
هر کیلوگرم (۷۰٪ مصرف سرانه)	۱/۲۱۴/۴۰۰ ریال
(۹ کیلوگرم)	

د- بهای فروش به مصرف کننده گوشت گوسفند

(C&F ۶۴۶۱ دلار) تن

هر کیلوگرم (۳۰٪ مصرف سرانه)

ریال ۱/۹۳۸/۳۰۰

(۴ کیلوگرم)

ه- شیر باز هر کیلوگرم فروش به مصرف کننده

ریال ۱۰۰۰۰۰

۶) تفاوت قیمت متوسط فروش امروز بازار مصرف با قیمت فروش کالای وارده با ارز نیمائی و محاسبه یارانه مورد نیاز جهت پرداخت به مصرف کننده نهائی:

فرض بر این است که بهای تولید داخلی اگر کمتر از فروش خارجی نباشد بیشتر هم نیست ضمن اینکه مبنا را C&F (در داخل ایران محاسبه کرده ایم نه FOB) که صحیح آن بمنظور مقایسه باید بهای فوب کالا یا بهای صادراتی باشد. الف- مرغ بر مبنای سرانه سال ۱۳۹۰:

تفاوت قیمت فروش مرغ (داخلی و وارداتی با ارز نیمائی) ۲۲۳۶۶۷ میلیارد ریال

* یارانه قابل پرداخت به ۸ دهک از جامعه براساس سرانه سال ۱۳۹۰: جمعیت سرانه

$$۲۲۳۶۶۷ \times ۲۶ \text{ کیلوگرم} \times ۶۸۰۰۰۰۰۰ = ۳۹۵۴۴۳$$

ب- تفاوت قیمت فروش تخم مرغ وارداتی با قیمت داخلی: ۲۱۰۶۵۰ میلیارد ریال

* یارانه قابل پرداخت به ۸ دهک از جامعه براساس سرانه سال ۱۳۹۰: جمعیت سرانه

$$۲۱۰۶۵۰ \times ۱۲/۳ \text{ کیلوگرم} \times ۶۸۰۰۰۰۰۰ = ۱۸۰۳۷۰$$

ج- تفاوت قیمت فروش گوشت قرمز وارداتی و تولید داخلی:

۱- ج- گوساله: ۹۴۴۰۰ میلیارد ریال

* یارانه قابل پرداخت به ۸ دهک از جامعه براساس سرانه سال ۱۳۹۰: جمعیت سرانه

$$۹۴۴۰۰ \times ۹ \text{ کیلوگرم} \times ۶۸۰۰۰۰۰۰ = ۵۷۷۸۰$$

۲- ج- تفاوت قیمت فروش گوشت گوسفند وارداتی با تولید داخلی: ۸۱۸۳۰۰ میلیارد ریال

* یارانه قابل پرداخت به ۸ دهک از جامعه براساس سرانه سال ۱۳۹۰: جمعیت سرانه

$$۸۱۸۳۰۰ \times ۴ \text{ کیلوگرم} \times ۶۸۰۰۰۰۰۰ = ۲۲۲۵۸۰$$

د- تفاوت قیمت فروش شیر خام وارداتی و تولید داخلی: ۲۵۰۰۰ میلیارد ریال

یارانه قابل پرداخت به ۸ دهک از جامعه براساس سرانه سال ۱۳۹۰: جمعیت سرانه

$$۲۵۰۰۰ \times ۱۲۷ \text{ کیلوگرم} \times ۶۸۰۰۰۰۰۰ = ۲۱۵۹۰۰$$

(۷) کل مابه التفاوت برای ۸ دهک جامعه: ۱۰۷۲۰۷۳ میلیارد ریال

سهم هر فرد از ۸ دهک: ۱۵,۷۶۵,۷۸۰ ریال در سال

که میتوان به سرپرست هر خانوار کارت اعتباری بانکی داده شود و همراهه شارژ گردد و فقط قابل برداشت برای کالای اساسی باشد.

* هر خانوار با بعد ۳/۲ نفر در ماه مبلغ ۴,۲۰۴,۲۰۰ ریال به این ترتیب از محل مابه التفاوت نرخ ارز کالای اساسی مبلغ ۱,۰۷۲,۰۷۳ میلیارد ریال را بصورت نقدی به خانوارهای هدف پرداخت و مبلغ ۵۱۱۹۲۷ میلیارد ریال را صرف بازسازی و بهسازی تولیدات فوق و بخشی برای توسعه کشاورزی نهاده های استراتژی و بخشی نیز برای پرداخت یارانه گندم مصرف شود.

به این ترتیب همه این کثافت کاری ها و واسطه گری ها و دلالی ها و رانت خواری ها حذف خواهد شد و بازار هم آرامش یافته و تولیدکنندگان نیز تکلیف خودشان را می دانند.

طبعاً این موضوع در صورتی قابل اجرا است که نرخ ارز از نوسان غیرمعقول مبرا شود و حداقل برای یکدوره ۲ ساله ثابت باشد تا تولید و صادرات و مصرف از نوسان های قیمت مصون بماند و ساختار آن تثبیت شود.

(۸) نان:

به این ماده غذایی استراتژی و لازم و ضروری باید بصورت استثناء نگاه کرد. البته نیاز به اصلاح ساختار از تولید گندم گرفته تا نان در اختیار مصرف کننده، دارد و ما اگر اراده کنیم با توجه به تجارب موجود می توانیم از صفر تا صد آن را اصلاح نمائیم.

یکی از مهمترین اصول بهداشت سلامت تغذیه است و حاکمیت مکلف است این موضوع را در اولویت کاری و سیاستهای تأمین سفره غذایی مردم قرار دهد.

نان در سبد غذایی:

متوسط مصرف نان در روز ۳۰۰ گرم	} شهری روستائی	۲۵۰ گرم
		بیش از ۳۰۰ گرم

اگر نان ماکول مرغوب در اختیار مردم قرارگیرد این ۳۰۰ گرم مصرف نان می تواند ۵۰٪ پروتئین، ۶۰٪ تیاسین و نیاسین و ریبوفلاوین، ۸۰٪ فیبر، ۴۰٪ کلسیم، ۱۰۰٪ نمک طعام و ۸۰٪ آهن مورد نیاز انسان را می تواند تأمین نماید؛ بنابراین هر دولتی بنا بضرورت باید نان مردم را بهر تقدیر و با قیمت مناسب تأمین نماید و به هیچکس نباید اجازه داده شود که این ماده غذایی با کاهش مصرف روبرو و یا از سفره غذایی مردم حذف شود.

شیر و تخم مرغ نیز از حیاتی ترین مواد غذایی است که هرگز نباید مصرف سرانه آن دچار مشکل شود.

سایر مواد غذایی؛ گوشت و حبوبات نیز باید درحد سرانه معقول تأمین گردد.

به این ترتیب شاخصه سلامت و بهداشت تغذیه در جامعه ضمن سلامتی، موجبات کاهش هزینه های درمان خواهد شد.

بقیه هزینه ها در اولویت بعدی است که یک فرد سالم می تواند آن را تأمین نماید.

شرایط موجود امکان تولید گندم مورد نیاز و حتی بخشی برای صادرات را دارد و پخت نان با کیفیت و مرغوب نیز با آموزش های مکرر رسانه ای و اصلاح شیوه پخت امکان پذیر است.

محمد عیدیان